

Istoria la romani

Titus Livius - Dio Cassius

Mare rege dac (87-106 en) fiu al lui Scorillo. I-a urmat la tron lui Duras.Strateg talentat,Decebal reuseste sa zdrobeasca armata trimisa impotriva sa de imparatul Domitian,sub comanda lui Cornelius Fuscus(87 en).Invins, un an mai tirziu la Tapae ,de Tetius Iulianus,incheie o pace onorabila,profitind de infringerea suferita de romani din partea qvazilor si marcomanilor.Conditiile pacii,favorabile romanilor(Decebal devenea rege clientelar al Romei si ceda anumite capete de pod in stinga Dunarii) au fost exploatate cu multa abilitate in folosul sau.Decebal utilizeaza sudsidiile,inginerii si instructorii militari,primiti conform conditiilor pacii,pentru a se intari in vederea viitoarelor ciocniri cu Roma,amplifica si desavirseste sistemul de fortificatii din Muntii Orastiei,isi echipeaza si instruieste oastea.Ajuns imparat in 98 en,Traian suspenda orice ajutor catre Decebal si se pregateste activ pentru cucerirea Daciei.Razboiul incepe in 101 en.Invins la Tapae, Decebal incearca zadarnic,impreuna cu aliatii germani,roxolani si celti,organizind un amplu atac de diversiune asupra garnizoanelor de la Dunarea de Jos.In anul 102 romanii patrund in Muntii Orastiei ,cuceresc cetatea de la Costesti si se apropie de Sarmizegetusa.Decebal cere pace si o obtine in conditii grele,pierzind teritorii ,obligindu-se sa darama fortificatiile si sa renunte la politica externa independenta.Traian ,care privea pacea numai ca pe un ragaz intre doua razboaie,concentreaza noi trupe si construiește podul de la Drobeta.Decebal dindu-si seama de inevitabilitatea unui nou razboi,incalca pacea din 102 si se pregateste febril de aparare.Dupa inceperea ostilitatilor (105en),il captureaza pe Longinus,comandantul trupelor romane din Dacia incercind sa il determine pe imparatu sa incheie pacea dar generalul roman se sinucide..Razboiul i-a sfirsit in 106 en prin cucerirea cetatilor din Muntii Orastiei,Decebal se retrage spre nord dar este ajuns de cavaleria romana si pentru a nu fi capturat se sinucide.Capul sau a fost adus imparatului de catre cercetasul Claudius Maximus Tiberius ,la Ranisstorum si trimis apoi la Roma,unde a fost aruncat pe treptele Gemoniae. Dupa ultimile cercetari numele de Decebal ar fi o porecla ,insemnind CEL VITEAZ,numele real a lui Decebal fiind DIURPANEU. Un important scriitor roman,Dio Cassius,s-a folosit pentru a-si scrie opera de o serie de o serie de autori antichi,ca Polybius sau Titus Livius dar i-a trecut cu vederea pe Caesar ,Salustius, Tacitus sau suetonius care i-ar fi largit mult baza de informare.Cu privire la Decebal el spune: "Cel mai insemnat razboi al romanilor de atunci a fost cel impotriva dacilor ,asupra carora ,in vremea aceea,domnea Decebal.Duras

care domnise mai înainte lasase lui Decebal de bunavoie domnia" (cartea LXVII,cap. 6 ,paragraful 1). Este vorba de evenimentele petrecute la inceputul anului 86 en cind Domitian a inceput razboiul impotriva dacilor.referindu-se la acest moment ,Gh. Sincai,in Hronica Romanilor (vol.I,pag.5) scria : "Imparatul Domitian,care le era nu numai nesuferitoriu de ostenele ,ci si fricos, slab de fire..Drept aceia el nu s-a atins de razboiu,fara numai prin povatuitori s-au ostit cu Decebal .Unul dintre acestia era Cornelius Fuscus,comandantul cohortelor pretoriene ,caruia i-a fost incredintata conducerea armatelor romane ce au suferit mari dezastre ,Fuscus insusi gasindu-si moartea" Din relatarea lui Dio Cassius,fara sa stim pe ce izvoare s ebazeaza,reiese ca in vremea razboiului lui Domitian ,rege al dacilor era Decebal si ca acesta primise conducerea ,cedata de bunavoie,de regele Duras. Sincai confirma si el ca luptele lui Domitian au fost conduse de Decebal.Dar Tacitus,considerat cel mai mare istoric roman si care in plus a fost contemporan cu evenimentele ,afirma in "Istoriei" ca luptele au fost purtate de Diurpaneus,regele dacilor.Lucrarea sa s-a pierdut dar fragmentul care descrie evenimentul s-a pastrat intr-o lucrare a lui Paulus Orosius ,scriitor de la inceputul sec.V en.In lucrarea "Istoria impotriva paginilor" (VII,10,4) el scrie : "caci cit de mari au fost luptele lui Diurpaneus ,regele dacilor,cu generalul Fuscus si cit de mari dezastrele romanilor,le-as enumera,intr-o insiruire lunga,daca Cornelius Tacitus,care a tratat in mod organic si cu foarte mare exactitate aceste evenimente istorice, nu le-ar fi povestit pe indelete" Asadar potrivit lui Orosius ,armatele dacilor ar fi fost conduse de regele Diurpaneus,informatie preluata de la Tacitus. Alt autor a carui opera s-a pastrat si care este bine informat este Iordanes.Iata ce scrie el despre acest moment : "Domitian a plecat cu toate fortele sale in Ilirya si incredintind conducerea aproape intregii armate generalului Fuscus, si citorva barbati alesi,i-a obligat sa treaca peste Dunare impotriva armatei lui Diurpaneus,pe un pod de corabii legate intre ele .Atunci gotii[getii,]care n-au fost luati pe neasteptate,au pus mana pe arme si chiar de la prima ciocnire au invins pe romani,omorand pe comandantul acestora Fuscus.Pentru dobandirea acestei mari victorii ,ei i-au numit pe conducatorii lor semizeii"(Getica,77-78) Iordanes a putut prelua informatii din scrierile lui Cassiodorus,Dio Crysostomus sau Tacit dar datorita detaliilor cu care descrie campania din 86-87 el poate fi considerat un bun cunosculator si dovedesc buna lui informare. Despre dezastrul lui Fuscus din anul 87 en mai vorbesc si Martial (Epigrame, VI, 76,1-6) ,Juvenal (Satire,IV,109-112),amindoi contemporani cu evenimentele dar fara sa aminteasca de cine erau conduse ostile dacilor sau numele regelui lor. Din toate izvoarele antice se desprinde limpede concluzia ca armata romana a suferit un dezastru in Dacia dar se aceste izvoare se contrazic atunci cand amintesc de conducatorul armatei sau al statului dac.Pe fondul acestei confuzii,istoriografia moderna a incercat sa schiteze un tablou al situatiei din Dacia. Intru-cat regele Duras este mentionat doar de Dio Cassius ,s-a formlat ipoteza potrivit careia Duras si Diurpaneus ar fi una si aceiasi persoana si care i-ar fi cedat tronul ,la o data neprecizata lui Decebal invingatorul lui

Fuscus, ipoteza sprijinita de C.Brandis; C.Patsch; C.Daiciviciu. Aceasta ipoteza nu poate fi acceptata intru-cat este contrazisa de Tacitus si de Iordanes care afirma limpede ca Fuscus a fost invins de regele Diurpaneus

Titus Livius:

Numele său de familie nu este cunoscut. S-a născut și a murit la Patavium (azi, Padova) în nordul Italiei. La vârsta de 28 de ani, după seria de războaie civile, se stabilește în Roma, unde a petrecut cea mai mare parte a vieții. În capitala Imperiului își face o solidă cultură. Împăratul roman Octavian Augustus i-a încredințat educarea nepotului său, viitorul împărat Claudius. Spre deosebire de alți istorici romani, cum a fost Gaius Cornelius Tacitus, Titus Livius nu a avut funcții politice sau militare. Titus Livius începe să publice primele din cele 142 de cărți ale monumentalei istorii a Romei de la întemeierea orașului până în contemporaneitate (anul 9 î.e.n.), intitulată *Ab urbe condita* (De la fundarea Romei). Mai mult decât exactitatea istorică a operei, autenticitatea ei literară, evocarea plină de solemnitate, culoare și sensibilitate a marilor momente ale istoriei naționale. I-au impus pe acest ultim clasic al literaturii latine, până în secolul 19, ca cel mai mare istoric roman. În această istorie a Romei se găsește și cea mai veche istorie ipotetică cunoscută: într-una din cărți, își imaginează cum ar fi fost lumea, dacă Alexandru cel Mare ar fi cucerit vestul și nu estul Greciei.

Dio Cassius: era istoric grec si om politic roman nascut pe la anul 155 en intr-o familie bogata. Senator, edil, consul in doua rinduri, proconsul in Africa si guvernator in Panonia Superioara. S-a retras (229 en) la Niceea unde a scris ISTORIA ROMANA in 80 de carti pastrate pina la noi fragmentar.Traducerea lucrarii lui Dio Cassius intitulata Istoria Romana reprezinta implinirea unui vechi deziderat al cercetarilor istoriei vechi.Aceasta era cu atat mai necesara cu cat in limba romana nu exista decat vechea traducere a lui Anghel Demetrescu, aparuta in 1878 care cuprinde numai cartile LXI-LXXX din vasta lucrare a istoricului antic. Fara indoiala istoria a lui Dio Cassius nu se poate compara cu marile opere antice ale genului istoric.Autorul nu se ridica la nivelul unui Thucydides,desi acesta i-a servit ca model nici la acela a lui Caesar, Titus Livius sau Tacitus.Totusi ISTORIA romana este mai mult decat utila prin informatia bogata pe care o contine prin efortul pe care autorul la facut de a stabili cronologia evenimentelor prin judecatile uneori remarcabile asupra imprejurarilor si oamenilor,in deosebi cand descrie epoca pe care o cunoaste din propia experienta.

Viata lui Cassius Dio.Viata si activitatea istoricului Cassius Dio se pot reconstitui numai in lumina datelor pe care ni le ofera autorul insusi in opera sa,O biografie antica nu exista si probabil nici nu s-a scris.Era original din orasul Niceea,din Bitinia anul nasteri nu se cunoaste cu exactitate invatatul englez F.Milar propune ca data probabila anul 163-164.Dio Cassius era fiul senatorului Cassius Apronianus,

probabil descendent a lui Cassius Asclepiodotus. După mama el se înrudea cu cunoscutul retor și filosof Dio din Prusia.

Bibliografie Titus Livius

De la fundarea Romei I/Cartile I-V/, traducere de: Villan Janina, Florica Demetrescu, Paul H. Popescu, studiu introductiv de T. Vasilescu, Bucuresti, 1959.
Idem II (cartile VI-X), traducere și note de P. H. Popescu, Bucuresti, 1959.
Idem III (Epitome la cartile XI-XX, cartile XXI-XXX) traduce de: P. H. Popescu, Florica Demetrescu, T. Vasilescu, Bucuresti 1961.
Idem IV (cartile XXXI-XL) traducere de T. Vasilescu, FL. Demetrescu, P. H. Popescu, Bucuresti 1962.
Idem V (cartile XLI-XLV epitome la cartile XLIVI-CXLII, fragment din cartea XCI și fragment din cartea CXX) traducere T. Vasilescu, FL. Demetrescu, P. H. Popescu, Bucuresti, 1963.

Bibliografie Dio Cassius

- 1 J.Carcopino,cesar in Histoire Romaine,volII,Coll.Glotz,1937
- 2 Idem, Jles Cesar,ed.2,Paris 1965.
- 3 Idem Mathias Gelzer,Caesar,Der Politiker und Staatsmann,ed.5,Munchen,1943.
- 4 Idem Pompeius,Munchen,1949
- 5 Idem M.Licinus Crassus ,RE,XIII,1926.
- 6 Idem M Tullius Cicero (as Politiker), RE,XIII,1939.
- 7 F.Geyer,Mibridates VI Eupator ,RE XV,19
- 8 A.Klotz,Julius Caesar ,RE XIV,1917
- 9 F.Millar,A study of Dio Cassius,Londra,1964
- 11 J.van Ooteghem,Pompee la Grand,Batisseur d'Empire,Louvain- Paris,1954
- 10 F Miltner,Pompeius,RE XXIV 1952
- 12 M.Rambaud, La deformation historique chez Cesar ed.2,paris 1966
- 13 E.Scheartz,Cassius,RE III 1897.
- 14 Idem Griechische geshichtschreiber,Leipzig,1958,articolul Cassius Dio,p. 474 si urm.
- 15 R.Syme,The Roman Revolution,ed.3,Oxford 1960.